

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din. mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 3. marca 1927.

Telefon št. 552.

STEV. 25.

Odmera hišnega davka v Ljubljani.

Slovenci smo skromen narod. Že mačehovska Avstrija nas je naučila, da smo hvaležni za vsako drobtinico, ki nam pade z vladne mize. Svoje pravi tudi po osmih letih, odkar smo del ujedinjene kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, nismo izpremenili. S kakšnim zadoščenjem smo sprejeli vest, da je Narodna skupščina znižala hišne najemne davke v Ljubljani od 30% na 12% in s tem izenačila ta davek z davkom na deželi. Društvo hišnih posestnikov, ki je stalo v boju za znižanje hišnega davka v prvi vrsti, je upravičeno in nekako samozavestno povdarjalo svoj uspeh.

Toda veselje je bilo preuranjeno. Naši hišni posestniki so delali račun brez krčmarja. Pozabili so enostavno na finančno upravo, ki vedri in oblačni na Bregu in kjer se danes v večji meri uveljavlja fiskalizem nego ob najhujših polpreteklih časih povojne dobe. Že v decembru lanskega leta smo izza kulis čuli, kaj se pripravlja. Opozorili smo našo javnost na prizadevanje davčne administracije, da hoče z višjimi ocenami paralizirati dovoljeno znižanje. Trdno smo bili prepričani, da se bo finančna uprava zadovoljila samo s tolikim poviškom najemne vrednosti stanovanja in lokalov hišnega posestnika, da se v efektu ne bo pokazalo znižanje davčnega merila. Pa smo se kruto varali! Davčna administracija je s svojim vsekakor pretiranim fiskalizmom presenetila tudi najhujše pesimiste. Ocenila je najemne vrednosti stanovanj tako visoko, da je hišni davek v dosedanji izmeri podvojila, potrojila, pogosto pa zvišala še na višji mnogokratnik.

Instrukcija za odmero hišnega davka v § 43 izrecno določa, da je treba postopati obzirno in napovedi hišnih lastnikov, ki so notorno navajeni zahtevati nizko najemno, upoštevati brez sprememb. Stoletna praksa — instrukcija je stara že preko 100 let — je vedno respektirala to določilo. Najemna vrednost stanovanj hišnih last-

nikov je bila od nekdaj jako nizko ocenjena. Ocena teh vrednosti je bila vedno ena najkočljivejših vprašanj. Vsi dosedanji upravniki so upoštevali razmere in bili ravno v tem oziru jako prizanesljivi. Zato nikakor nečemo in tudi ne moremo trditi, da napovedane najemne vrednosti vstrežajo dejanskim razmeram. V marsikaterem primeru res zaostajajo za najemno, katero se za slične prostore običajno plačuje. To pa še nikakor ne upravičuje naše finančne uprave, da jih preko noči do cela prilagodi dejanskim najemnim razmeram. Kar se je desetletja toleriralo, se ne more enostavno prelomiti. Ako finančna uprava že more prelomiti s stoletno prakso in si je v znani dobrohotnosti izvolila za to ravno sedanje dobo občutne gospodarske krize, ki bi bila njena dolžnost, da izvrši svojo namero postopoma: od dvoletja do dvoletja, dokler ne dosežejo najemne vrednosti višine, ki bi bile primerne za slična stanovanja in lokale, ki so oddani v najem.

Z upravičenostjo ji moramo očitati neuvidevnost in nerazumevanje, ker je smatrala ravno sedanje čas za najprimernejši, da uveljavi svojo fiskalizem in zadosti svojim neutешljivim nagonom. Gospodarske prilike so trde. Vedno trša je za denar. Kupčije so od dne do dne slabše in splošna kriza se kaže v vedno bolj trši obliki. Naša finančna uprava bi morala to vedeti, saj spada v njeno službeno dolžnost, da se briga za naše razmere. Kljub temu, da ve, da se našemu gospodarstvu slabo godi, da je hišni posestniki pod pezo stanovanjskega zakona, je navila najemne vrednosti na zneske, ki gredo v nekaterih primerih v gorostasno višino. Tako je na primer najemno vrednost stanovanja nekega hišnega posestnika zvišala na izmero, ki večkrat presega zlato pariteto predvojne najemne, najemno vrednost lokalov pa v neštevitih primerih zvišala na številke, ki so v primeri z dosedanjimi ocenami naravnost neverjetne.

O poviških še ni izrečena zadnja beseda. O pritožbah bo odločala delegacija ministrstva financ. Upamo,

da bo pokazala pri tem več uvidevnosti nego so jo pokazali podrejeni organi.

V tem nas podkrepljuje izjava, katero je podal v »Slovenec« delegat ministra financ g. dr. Šavnik dne 1. marca t. l. v obliki popravka. V tem popravku navaja: »Ni res, da je ljubljanski finančni delegat dal podrejenim organom navodila, da odmerjajo davke v vsej dosedanji višini, čeprav je vsakemu, tudi res nestrokovnjaku znano, da je to v sled gospodarske krize nemogoča stvar, res pa je, da takih navodil nisem izdal.« Iz te izjave jasno izhaja, da pokrajinski zastopnik vrhovne finančne uprave, sam uvideva, da je nemogoča stvar, da bi se odmerjali davki v vsej dosedanji višini. Nadejamo se, da bo g. delegat kot šef finančne uprave II. stopnje, ki bo odločala o množestvih pritožbah proti višjim ocenam

za odmero hišnega davka, našel zlato sredo, ki bo v zadostni meri ščitila interese davkoplačevalcev. To mu bo tem lažje mogoče, ker mi absolutno verjamemo, da ni v nikakem oziru vplival na ocene v I. instanci v drugem nego na posredovanje društva hišnih posestnikov blažilnem oziru, kajti ako bi v zadnjem trenutku naravnost ne ukazal, da se nekatere ocene znižajo, bi bilo breme, katero je davčna administracija odmenila ljubljanskim hišnim posestnikom, še izdatno trše.

Zato z zadoščenjem jemljemo na znanje javno izjavo g. delegata v prepričanju, da bo svoje stališče v polnem obsegu tudi v praksi uveljavil, za kar mu nudijo prvo priliko pretirane ocene davčne administracije pri odmeri hišnega davka, ki specialno pri lokalih ni poznala prave mere in razsodnosti.

TRGOVSKI STIKI MED NAMI IN AMERIKO.

V svrhu poglobitve trgovskih odnosov z Zedinjenimi državami je naslovil naš generalni konzulat v New Yorku na vse zbornice v državi okrožnico s prošnjo, da se mu vpošljejo naslovi in podatki o naših tvrdkah, ki bi želele navezati poslovne stike s tvrdkami v Zedinjenih državah. Na podlagi dobljenih podatkov namerava konzulat sestaviti poseben register naših tvrdk. Interesanti naj pošljejo podatke o izvoznem predmetu, o razpoložljivih količinah in prodajnih pogojih Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

ITALIJSKE BANKE.

Na temelju poročila največjih italijanskih bank bodo od sedaj naprej zvišali obrestno mero za bančne vlozbe, na 1 mesec vinkulirane, na 6%, za depote, na dva meseca vinkulirane, pa na 6 1/2 odstotkov. Ta odredba je posledica splošnega pomanjkanja denarja, ki se čuti zlasti v mali trgovini. Banca Nazionale di Credito izkazuje za finančno leto, kakor pravi poročilo iz Milana, 31 milijonov lir čistega dobička. 10 milijonov lir bodo dali rednemu rezervnemu zakladu, ki bo s tem dosegel vsoto

40 milijonov lir. Upravni svet je predlagal razdelitev 6 odstotne dividende. Tudi lani je bila dividenda 6 odstotna. Italijanske banke se zelo zanimajo za pogajanja železne industrije v Rimu: menda hočejo zlezti Italijani tudi v Alpine Montan.

ZUNANJA TRGOVINA AVSTRIJE.

V letu 1926 je znašala vrednost avstrijskega importa 2806 milijonov šilingov, vrednost eksporta pa 1728.5 milijonov. Uvoz je bil torej za 1076.5 milijonov večji kot izvoz, pasivnost zelo velika. V primeri z letom 1925 se je bilančna pasivnost povečala za 139 milijonov šilingov: to je v prvi vrsti posledica zmanjšane izvoza, ki je bil za 12 odstotkov pod letom 1925, a samo za 3 odstotke. Pri izvozu se najbolj pozna nazadovanje fabrikatov, od 1432 milijonov šilingov v letu 1925 na 1285 milijonov v letu 1926; to je okroglo 10 odstotkov. Največ je kupila Avstrija na Češkoslovaškem, za 537 milijonov šilingov, na Nemškem za 467 milijonov, na Ogrskem 344, na Poljskem 254, v Jugoslaviji 167 itd. Največ je pa prodala v Češkoslovaško 207 milijonov, v Nemčijo 202, v Italijo 170, Ogrsko 167, Jugoslavijo 154 itd.

LISTEK.

Dr. Fr. Ratej:

Strokovno šolstvo v mariborski oblasti.

Ker spada v področje oblastne samouprave med drugim tudi sodelovanje pri strokovnem izobraževanju v oblasti, ne bo odveč, če se prikaže zainteresirani javnosti sedanje stanje strokovnega šolstva v mariborski oblasti. Mišljene so tu obrtne, trgovske in gospodinjске šole.

V mariborski oblasti, ki šteje z Medjimurjem okroglo 650.000 prebivalcev, ni nobene državne obrtne šole, dasiravno je obrtništvo zelo razvito in bi se mogel njegov naravni razvoj učinkovito podpirati s primerno strokovno izobrazbo obrtniškega naraščaja. Zlasti je razvito obrtništvo v Mariboru, Celju in Ptujju. Obrtna šola obstoja sicer v Ljubljani, vendar je posejanje te šole — tu imam v mislih nižjo moško obrtno šolo in ne tehniško srednjo šolo — interesentom iz mariborske oblasti z ozirom na današnje visoke stroške za stanovanje in prehrano zelo otežkočeno ter v mnogih slučajih onemogočeno.

Potreba po ustanovitvi obrtne stro-

kovne šole v Mariboru se je občutila že v bivši Avstriji. Na mariborskem mestnem dekliskem zavodu »Vesna« obstoja že mnogo let ženska obrtna šola, o katere postanku in razvoju se navaja sledeče:

Mestna občina mariborska je ustanovila že leta 1884 gospodinjško šolo, ki je bila prvotno namenjena izobrazbi služkinj ter se je potem pretvorila v mestno deklisko gospodinjško šolo, v kateri so se prirejali tečajji za šivanje oblek in perila ter za kuhanje. Leta 1913 se je ta šola razdelila na 3 oddelke in sicer: v a) višje učilišče za ženske poklice; b) žensko obrtno šolo in c) v kuhinjsko gospodinjško šolo. Ta ustroj je obstojal do prevrata. Ob prevratu se je pod a) imenovano učilišče za ženske poklice opustilo ter na njegovo mesto uvedlo višjo deklisko šolo, ki je pa po preteku 2 let zopet prenehala.

Sedanja šola na mestnem dekliskem zavodu »Vesna« v Mariboru obstoja iz 2 oddelkov, in sicer: a) ženska obrtna šola (2 letnika in atelje) in b) gospodinjška šola (1 letnik). Obema šolama je bivše ministrstvo za javna dela na Dunaju podelilo pravico javnosti. Ta šola ima danes približno isti ustroj, kakor ga ima državna ženska obrtna šola,

ki obstoja v zvezi s tehniško srednjo šolo v Ljubljani.

Ker zaenkrat ni misliti na ustanovitev popolnoma nove obrtne šole v mariborski oblasti z ozirom na sedanje budžetarne prilike, je veliko županstvo stavilo že predlani pri ministrstvu trgovine in industrije predlog, da se ženska obrtna šola na mestnem dekliskem zavodu »Vesna« v Mariboru, kateri so pridružene 4 državne strokovne učiteljice, podzravi ter obenem razširi na strokovni oddelek za čipkarstvo, tako da bi obstojala šola iz 4 strokovnih oddelkov in sicer za šivanje perila, za izdelovanje oblek, za vezenje in za čipkarstvo.

Hkrati ob podzravljenju komunalne ženske obrtne šole v Mariboru bi bilo v interesu našega obrtništva nujno potrebno, da se v Mariboru v zvezi s to šolo ustanovi tudi nižja moška obrtna šola in sicer za enkrat samo z enim oddelkom za obrtno strokovno risanje. Zato je veliko županstvo predlagalo ministrstvu, da se ustanovi v Mariboru javna risarska in modelirska šola po vzoru kakor obstoja tak oddelk na obrtni šoli v Splitu. Samostojnim obrtnikom, obrtnim pomočnikom in sploh vsem interesentom bi bila s tem dana prilika, da se bavijo in izpopolnjujejo v risanju in modeliranju. Poleg navadnega pro-

storočnega in strokovnega risanja bi se moralo gojiti na tej šoli zlasti tudi dekorativno risanje in slikanje. Ta javna risarska in modelirska šola naj bi že v svojem početju tvorila nekako osnovo za nadaljni razvoj obrtne šole v umetno-obrtnem pravcu.

Oba navedena predloga pa dosedaj nista uspela, ker so bili predlagani krediti v državnem proračunu črtani.

Dalje je veliko županstvo predlagalo ministrstvu trgovine in industrije, da odobri ustanovitev pletarske šole v Ptujju. V mariborski oblasti se goji že od nekdaj pletarska domača obrt, zlasti na ptujskem polju. V bivši Avstriji je obstojala državna pletarska šola pri Sv. Barbari v Halozah, katera šola se je med vojno prenesla v taborišče Strnišče pri Ptujju. To šolo je bivša pokrajinska uprava za Slovenijo leta 1922 likvidirala obenem s taboriščno upravo ter se je v tem času ustanovila tamkaj pletarska zadruga, ki je kot nekaka naslednica imenovane šole obratovala naprej v Strnišču, potem pa je prenesla svoj obrat v Ptuj. Razven v ptujskem okrožju se v mariborski oblasti goji košarstvo kot domača obrt tudi v Savinjski dolini v okolišju Braslovč.

(Konec prih.)

Za pospeševanje lesne stroke.

Predsedstvu oblasne skupščine je predložil poslanec in tajnik zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Ivan Mohorič za pospeševanje naše lesne industrije in obrti, naslednji predlog:

»Obrtne lesne stroke preživljajo v zadnjih dveh letih težko krizo. Ker je ta panoga obrti in industrije za Slovenijo, posebno pa za ljubljansko oblast, kjer je nad 44% celokupne površine pokrite z gozdovi in kjer predstavlja vrednost eksporta našega gradbenega lesa okroglo 200 milijonov dinarjev letno, ogromne važnosti, je potrebno, da se tej panogi posveča posebna pažnja. V Sloveniji štejemo nad 1000 žag, 1600 mizarjev, 1500 lesnih trgovcev in okrog 1000 obrtnikov špecijskih strok za predelavo lesa, vendar moramo ugotoviti, da ogromna večina teh obratov radi pomanjkljive tehnične in komercialne predizobrazbe ne odgovarja zahtevam časa in le s težavo in z minimalnim zaslužkom obratuje. Zato je nujno potrebno, da se za lesno obrt in industrijo ustanovi po vzoru podobne šole v Sarajevu posebna tehnična srednja šola za lesne obrti, ki bi vzgajala in špecializirala praktičen naraščaj za razne panoge šumske industrije lesnih obrtov in trgovine z lesom ter pospeševala strokovni napredek v tej najvažnejši panogi gospodarstva, da bi se namesto nizkove vredne surovine v bodoče izvažali polizdelki in finalni produkti ter omejil uvoz lesnih izdelkov iz inozemstva, ki je danes zelo znaten in po nepotrebnem bremeni našo trgovsko bilanco.

Zato mi je čast predlagati, da skupščina sklene, da se osnuje srednja strokovna šola za lesne obrte in industrijo in da v to svrhu votira v proračun vsoto 300.000 Din.

Denar, investiran v to svrhu, je najproduktivneje naložen in bo prinesel našemu celokupnemu gospodarstvu tisočere koristi. Obenem bo ta šola pripomogla, da se bo naše gospodarstvo lažje obranilo rastoče penetracije inozemcev v našo lesno industrijo in trgovino.

Zato prosim, da skupščina moj predlog sprejme.

Carinske razmere.

(Iz trgovskih krogov.)

Ze opetovano smo na tem mestu grajali razne nedostatke pri carinjenju blaga. Vse pritožbe, vse urgenec ne zaležejo nič, ne pridemo nikamor naprej.

V splošnem menda ni treba omenjati, da vendar ni trgovstvo tu radi carine in carinarnic, ampak obratno.

Ce je premalo uradništva in ne morejo obvladati ves ta promet, se ne bo smelo tudi tu reducirati, ampak nastaviti še par izvežbanih moči. Ce je carinarnica premajhna in ni mogoče zvišati števila uradništva, se bo pač morala carinarnica povečati. V mislih imam le pošto carinarnico. Tako barako, kakor je sedanja, bodemo že še postavili. Ce je dovolj denarja za drage palače in mnoge nepotrebne stvari, bo se tudi še dobil za tako potrebno poslopje. Ce moramo na paket z Dunaja čakati včasih 14, 18 do 20 dni, je s tem že dovolj povedano. Mi ne kritiziramo uradnike, ki pač store svojo dolžnost, krivda leži le v prevelikem birokratskem sistemu in v pomanjkanju dovoljnega števila uslužbencev. Nedostatki so na kratko povedani sledeči:

Rok za carinjenje in manipulacija od dneva ko paket prekorači našo mejo, do dneva izročitve naslovniku je predolg; skrajšati ga je treba na minimum! Nihi z ekspresno pošiljateljvijo se ne pospeši hitrejša manipulacija. Ce stranka zahteva ponovno carinjenje, mora za to tudi 14, 18 do 20 dni čakati, da dobi pakete ponovno dostavljene. Neumesno je, da mora trgovec v vsakem slučaju plačati takse 5 Din, če-

tudi je pomofo zakrivil uradnik, v tolažbo pa za to še 2-3 tedne čakati, da dobi paket ponovno dostavljen, četudi morda blago nujno potrebuje; paketa pa prvič vsled previsoke carine ni mogel prevzeti. Ce se izkaže, da trgovec ni imel prav, ko je zahteval ponovno carinjenje, mora plačati takse 30 Din, če potem ponovno zacarinjeno blago sprejme ali ne. V tem slučaju je taksa vsaj razumljiva ter se temu ne da ugovarjati. Glede carinjenja samega pa moram omeniti, da je pri nekaterih predmetih zelo mučen in neprijeten položaj.

Prišli smo tako daleč, da ima neka veletrgovina na svojih fakturah natisnjeno: »Vsled skrajno neenakega carinjenja, se za cene blaga ne jamči.«

Eden in isti predmet se sedaj smatra za tkanino, drugič za kaj drugega. Enkrat se ocarini n. pr. po 240.—, drugič po 360.—, tretjič zopeč po 640.—, četrtič zopeč po 240.—dinarjev. V Ljubljani tako, v Zagrebu drugače in n. pr. v Subotici zopeč drugače. Po 8 letih bomo pač enkrat morali priti na čisto, ker tako vendar ne gre naprej. Na tem meslu ne morem vse natančno navesti. Za robce, bodisi žepne ali za glavo, nimamo nihi posebne postavke, vse je le »tkanine, bojene, višboje, brošovane, odredena dužina, porubljeni« itd. Za vsak atribut je seveda določen povišek 20-40%, tako da znaša končna carina za najprostejši žepni robec 65%.

»Frotir«-brisačke so pri nas pamučni zana (Samml). Neka bisra glava je nek mal predmet izvleka izmed tisoč drugih predmetov ter določila, da se neglede na to, koliko odstotkov svile vsebuje, carini vedno za svileno posamentirajo. Carina znaša 150%, dasiravno vsebuje blago komaj 5% umetne svile. Nekateri predmeti plačajo tudi 230 odstotkov carine. Ker so cene, tako bombažu kakor tudi volni, v zadnjem letu zelo padle, bi se morale carinske postavke primerno znižati. To se pa ni zgodilo. Mi imamo menda žalosten sloves, da smo v oblačilni stroki najdražja država!

Domače tovarne še zdaleka ne morejo kriti vse potrebe.

Sukno, ki stane n. pr. v Brnu 3 švic. franke, plača prilično 22 do 24 Din carine za meter, isto carino plača n. pr. blago, ki stane 8 frankov ali 88 Din.

Ce kupi delavec tako obleko, plača že pri eni obleki 66 do 72 Din carine! Na vsak način bi bilo dobro posvetiti temu vprašanju več časa. Zaslišati strokovnjake in praktike ter temu primerno urediti carino.

Svoječasna zahteva trgovcev, da se toleriranih 5% volne vsaj na 10% zviša, to je, da bi se blago, ki vsebuje do 10% volne, še za bombažno blago ocarinilo, se je rešilo na ta način, da se je teh 5% znižalo menda na 2% ali 1%, tako da polvolnena blaga sploh ne poznamo. Kakor sem omenil, stane n. pr. blago za 3 fr. = 33 Din plus 22 Din carine trgovca brez drugih stroškov 55 Din.

Mi smo v primeru z Italijo, Avstrijo, Češko v oblačilni stroki veliko predragi!

S svilo je tudi križ. Sicer se tu do gofove meje upošlevala polsvilene in svilene tkanine, ali sigurnega tudi tu nič ni. Omeniti je pa pri tem velikanski napredek umetne svile.

Kar tako briskirali vse nove iznajdbe in napredek v izdelovanju, vendar ne bo šlo. Svef se nam bo smejal. Nemčija kakor tudi Italija izdelujeta ogromne množine umetne svile. Take tkanine, barvane in fiskanec, ki se zamorejo izdelovati na poseben način tudi iz bombaža, bodemo pri nas seveda za čisto svilo faksirali. Carina bo znašala več, kot vrednost blaga. Treba se bo prilagoditi novim razmeram, novim izumom. Naša zakonodaja funkcionira prepočasno. Svef nas bo prehitel. Toraj druga načela, ne pa po starem: »Ima vremena!« To nam ne imponira!

Srebrno jedilno orodje spada k »dragocenostim« železniškega obratnega pravilnika.

Iz sodne prakse.

(Konec.)

Tudi obči državljanski zakonik ima v svojih §§ 229., 678. in 679. določbe, ki prav jasno kažejo, da spada srebrno jedilno orodje k »dragocenostim« železniškega obratnega pravilnika. Ker torej stoji, da je šteti med dragocenosti tožnikovo srebrno jedilno garnituro, če tudi je pri nožih morda nekaj jekla, in pa srebrno taso, za kar vse je določena vrednost 30.000 Din in ker stoji, da tožnik za te predmete ni napravil pravilne deklaracije, je ugovor tožene železnice upravičen.

Iz tega sledi, da za vse te dragocenosti železnica ne jamči iz prevozne pogodbe same. Pa le iz prevozne pogodbe, po strožjih določilih žel. obr. pravilnika železnica ne jamči, če odpošiljatelj dragocenosti ni pravilno deklariral. Kljub temu je pa mogla postati železnica odgovorna za nastalo škodo po splošnih zakonitih določilih o škodi, povzročeni krivdoma.

Pravno sodišče se raz svoje stališče, da ne gre za dragocenosti, ni bavilo pobliže z vprašanjem take krivde in se tega vprašanja tudi v svoji sodbi ni dotaknilo. Tožnik je pa že v tožbi navajal, da je oddajna železniška postaja mu obljubila, da vagon nemudoma odide na kraj namembe, in da je njegov tast dobil napačno obvestilo, da je vagon že odšel; med pravdo je pa še nadalje trdil, da so železniški uslužbenci ta vagon še skozi 8 dni pustili stati na oddajni postaji na odprti progji in da so nek kovčeg z notami našli celo v nekem drugem vagonu. Železnica pa je že v odgovoru na tožbo priznala, da vagon v resnici ni bil takoj odposlan na namembno postajo, temveč je ostal 6 dni na oddajni postaji.

S tem pa je bilo sproženo vprašanje o krivdi železnice na tožnikovi škodi in je sedaj stvar pravnega sodišča, da ugotovi, je-li ne jamči toženka tožniku iz določb 30. poglavju obč. drž. zakonika, ko ne jamči iz tovrne pogodbe same.

Revizijsko sodišče je ta sklep, ki mu je bila pridržana pravomočnost, razveljavilo in stvar vrnilo prizivnemu sodišču, da o stvari vnovič razpravlja in sodi. — Pravi, da je prizivno sodišče pravilno izreklo, da je srebrno jedilno orodje šteti med dragocene predmete in ne za pohištvo. Razlogom prizivnega sodišča je le še to dodati, da je že namenu določbe § 54/2 B¹) posneti, da se le pogojno sprejemajo v prevoz predmeti, ki po svoji vrednosti znatno prekašajo reči, ki so navadni predmet prevoza. Srebrni pribor je toliko po vrsti kovine, kolikor po boljšem načinu izdelave znatne vrednosti, najsi se tudi navadno uporablja v boljših rodbinah in jedilnicah. Torej ga je imeti za dragocene predmete, ki se le pogojno sprejemajo v prevoz, ki jih je torej posebej označiti v tovrnem listu. Ker je pa v našem primeru izostalo, tožena železnica za izgubo te srebrnine po § 96. žel. obr. prav. ne jamči iz prevozne pogodbe.

Tako jamstvo bi pač moglo obstajati tudi izven prevozne pogodbe glede na določbe 30. poglavja obč. drž. zak. To pa le za primer, da je tožnik navedel in dokazal tako toženkinino ravnanje, ki se prevozne pogodbe in iz nje izhajajočih dolžnosti ne tiče, ki pa je dalo neposredni ali tudi le posredni povod, da se je jedilna priprava izgubila. Tako ravnanje torej, ki je v vzročni zvezi z vloževano škodo. — V tem pogledu pa je tožnik na pravnem sodišču trdil le, da mu je bilo obljubljeno, da vagon s pohištvo nemudoma odide, da je njegov tast bil nato napačno obveščen, da je voz že odšel, da je pa vagon še 8 dni stal na oddajni postaji na odprti progji. —

S tem se pa predvsem ni trdilo, da je toženka sama neposredno in hotoma povzročila izgubo. Vzeti je pa, da je tožnik s temi svojimi trditvami hotel toženki očitati, da je s svojim neobičajnim in zato tudi nerednim zavlačevanjem odpreme vagona omogočila ali vsaj olajšala izvršitev vloma v vagon. Temu bi se ne dalo oporekati v tem smislu, da more biti dana možnost, da se je prav radi tega zakesnena izvršila tatvina. Toda tožnik ni trdil in seveda tudi ne dokazal, da se je tatvina zgodila na oddajni postaji v času, ko bi vagon v rednem vršenju obrata že moral biti odpremljen z oddajne postaje. Kajti samo možnost, da se je tatvina izvršila kasneje, ne zadostuje še, da se ustanovi za jamstvo potrebna vzročna zveza med ravnanjem toženke in med škodo, ki je tožniku nastala. Tudi v primeru, da tožnik dokaže zgoraj navedene, po njem zatrjevane okoliščnosti glede toženkininega nemarnega ravnanja, bi torej še ne bil ustanovljen predhodni pogoj za toženkinino jamstvo za ožezvano škodo po §§ 1295, 1297 in sl. obč. drž. zak. Radi tega bi bilo brez smotra, da se to vprašanje še razpravlja na pravnem sodišču, kakor je odredil pobijani prizivni sklep. Prizivno sodišče naj torej odloči spor brez ozira na razloge, iz katerih je razveljavilo prvo sodbo.

Prizivno sodišče je nato s sodbo tožbeni zahtevek zavrnilo in seveda tožniku ni več kazalo, proti tej sodbi podati revizijo.

R. St.

TRGOVSTVO IN NEMŠČINA.

V zadnjem času čitamo v naših dnevnikih razne polemike o nemški in francoski kulturi. Dasiravno nisem znanstvenik, vendar mislim, da ne bo škodilo, ako tudi iz trgovskih krogov pade o tem kaka beseda. Obžalujem le to, da imajo naši dnevniki premalo smisla za trgevske probleme, toda tega jim ni zameriti. »Trgovski list« pa žalibog čita le par sto ljudi. In tako je naša javnost o trgovskih problemih enostransko ali slabo informirana, kaže pa tudi malo zanimanja za ta stan! Katera kultura, francoska ali nemška, bi bila za nas prikladnejša, o tem se trgovci ne bodo prepirali! Ce pa pomislimo, da mejimo na Avstrijo, ki se bo danes ali jutri (10 ali 30 let ne igra v zgodovini nikake vloge) priključila Nemčiji ter bodemo ali smo tudi že sosedje 70 milijonskega naroda, potem menim, da je za trgovstvo nepraktično, če zanemarjamo ali ne gojimo dovolj nemškega jezika. Ce bi Nemčija ne bila tako izrazito industrijska država, potem bi bilo to seveda drugače. Na tem mestu sem že enkrat omenil, da je takorekoč vsa tekstilna industrija, kar je je v Avstriji, Češko-slovaški in Nemčiji v nemških ali nemško-židovskih rokah. Malenkostne izjeme ne pridejo v poštev. V nekem časopisu se je celo čitalo stavek, naj se bojkotirajo trgovci, ki dopisujejo nemški. Take zahteve se na papirju lepo čitajo, drugače pa izgleda stvar v praksi: Dokler bodo pri nas take razmere, da bomo odvisni od tujega kredita, tudi ne bomo mogli dobaviteljem diktirati, da dopisujejo v raznih jezikih. V praksi je to tudi zelo težka in draga stvar. Ali naj n. pr. tovarna na Češkem, ki pošilja blago po celi srednji Evropi, dopisuje v nešteti jezikih. Res bi bil tu Esperanto rešitelj, ali koliko trgovcev pa zna ta umetni jezik? Kdo ima čas, da bi se ga naučil! Dobiti korespondenta, ki bi poleg nemščine obvladal še češčino in n. pr. srbohrvaščino, bi ne bilo ravno težko, toda tudi to veliki tvrdki ne bi zadostovalo. Bil sem več časa pri večji tovarni na Dnuaju in vprašanje poznanih iz lastne skušnje. Trgovec naj ostane dober narodnjak, naj bo v privatnem življenju tudi najboljši nacionalist ali v trgovini mora biti praktičen ter se prilagoditi potrebi. Glede znanja nemščine moram omeniti še sledeče: Ce bomo vzgojili tak naraščaj, ki ne bo zmožen nemščine, bo to nam samim le v veliko škodo. Koliko naših pomočnikov, ki so postali pozneje potniki, je dobilo mesta pri večjih tovarnah v Avstriji ali Češko-slovaški. Brez znanja nemščine je izključeno dobiti tako mesto. Zato naj bi se tudi pomočniki trudili, da se vežbajo v nemščini, ker bodo z znanjem nemščine imeli več iz-

gleda na boljše mesta. V času najhujšega nacionalnega boja se je na Češkem našel pameten Nemeč, ki je rekel svojim rojakom: »Deutsche, lernt tschechisch!« Tako bi rekel tudi jaz: Slovenci ali vsaj slovenski trgovci in nastavljenici, učite se nemški!

ČEŠKOSLOVAŠKI KARTEL PAPIRNIC.

Eno leto že so se vršila pogajanja za ustanovitev češkoslovaškega papirnega kartela, za spojitev papirne industrije. Sedaj so pogajanja zaključena. Koncesija se tiče zaenkrat samo ustanovitve skupne prodajne organizacije na domačem trgu; če se bo ta obnesla, bodo razširili koncesijo tudi na inozemstvo. Prodajni urad bo imel obliko družbe z omejeno zavezo in bo opremljen s kapitalom 1 mil. Kč; na glavnici bodo udeleženi člani organizacije po kapaciteti njih podjetij. Prodajni kartel bo začel delovati v sredi aprila in bo veljal do konca leta 1929. Vsa naročila morajo iti skozi urad, ki bo vodil razdelitev naročil na posamezna podjetja. V eksportni trgovini imajo trdne slejkoprej prosto roko. Kontingentno kvoto so takole dobili: Letna produkcijska kapaciteta vseh 35 tovarn znaša 17.000 vagonov, eksportirajo jih 6000, doma jih ostane 11.000. In teh 11.000 so razdelili. Reprezentirajo pa vrednost pol milijarde Kč.

OBRETNOSTNA MERA NA OGRSKEM.

Vodstvo Narodne banke se je posvetovalo o znižanju obrestne mere, pa ne vidi zaenkrat nobenega povoda za znižanje. V bodoči seji se bančni svet o tem sploh ne bo več posvetoval, tudi ne v slučaju, če bi Angleška banka eskomptno mero znižala. Svoj sklep opravičujejo z veliko menično zalogo in pravijo, dokler se ta ne zniža, se tudi obrestna mera ne more znižati.

Trgovina.

Eksport žita iz Rusije. V prvih sedmih mesecih letošnje žitnoeksporne kampanje — torej v mesecih julij, januar — so eksportirali Rusi 2.15 milijonov žita, napram 1.6 milijonov v lanskem letu in 1.7 milijonov v letu 1923/24. Ruski eksport pšenice znaša sedaj 9 odstotkov svetovnega eksporta, eksport rži 46 odstotkov, eksport ječmena 24 odstotkov. Rusko žito eksportirajo sedaj v 17 držav, v prvi vrsti v Nemčijo, Holandsko, Anglijo, Italijo, Dansko, Poljsko in v Severno Afriko.

Sladkor. Nadaljnjo oblikovanje svetovnega sladkornega trga bo odvisno od poteka pridelovanja na Kubi, od razmerja v povpraševanju in ponudbi posebnost glede kubanskega sladkorja ter zlasti še od bodočega kulturnopospega areala. Splošno pa pravijo, da velikega kolebanja na svetovnem trgu zaenkrat ne bo, ne navzgor in ne navzdol. Na Nemškem pogajanja med producenti in med industrijo še zmeraj niso končana, računijo pa vseeno s 5 do 10 odstotnim dvigom pridelka. Produkcija surovega sladkorja v tekočem obratnem letu računimo lahko na 33½ milijonov met. stotov; v preteklih dveh obratnih letih jih je bilo 32 in 31½. — Na Češkem se producenti na vso moč trudijo, da bi cene držali, a so morali slednjič le pustiti, sledeč splošnemu položaju na svetovnem trgu. Za tekočo kampanjo računijo na 21 milijonov met. stotov surovega sladkorja, 8.76 oziroma 7.19 milijonov kot v preteklih dveh obratnih letih. Prihajajoče leto obeta nekoliko večjo produkcijo. 1. febr. t. l. so znašale zaloge tekočega leta še 11.22 milijonov stotov napram 18.0 in 13.88 milijonov stotov 1. februarja prejšnjih dveh let. — Na Poljskem predlog na zvišanje cene domačega sladkorja ni bil sprejet. Kar so mogli sladkorja eksportirati, so ga že skoraj vsega prodali. V tekočem obratnem letu cenijo produkcijo na ca. 11 milijonov met. stotov; prej 11.78 in 9.9. — V drugih deželah na vzhodu bo menda tako, kot so pričakovali. — Na Švedskem je omejitev pridelka (0.41 proti 4.09 in 2.7 v prejšnjih dveh letih) zahtevala uvoz velikih množin tujega sladkorja. — Na Angleškem tendenca ni ugodna. — V Ameriki kolebanje gor in dol; ponudba je bila v splošnem večja kot povpraševanje. — Drugod vse po starem.

Industrija.

Poljska industrija vagonov. Industrija lokomotiv in vagonov na Poljskem obsega 7 tovarn, združene so v »Zvezi poljskih producentov lokomotiv in vagonov.« Z vladnimi naročili so preskrbljene tovarne do konca leta 1932. Njih kapaciteta pa ni posebno velika, in smo že pisali o tem. Do konca leta 1926 na primer bi bile morale dobaviti tovarne državi 764 lokomotiv, 3300 osebnih in 37.500 tovornih vagonov; dobavile so pa 208 lokomotiv (27.2 odst.), 411 osebnih vagonov (12.4 odst.) in 16.600 vagonov (44.4 odst.).

Kartel jeklene industrije. Obračun Mednarodnega jeklenega kartela za zadnje četrtletje 1926 navaja produkcijo 7.922.000 ton, veliko več, kot je bilo za to četrtletje preračunljeno. Za vsako odvišno tono je treba plačati kazeno štirih dolarjev; Nemčija je producirala 575.000 ton več, Belgija 91.000 t, Saar 30.000 t., Francija pa 86.000 ton manj, Luksemburška 10.000 ton manj. Ti dve dobita za vsako tono pod kvoto po dva dolarja. Vsoja, ki jo je treba plačati za previsoko produkcijo, znaša 2.784.000 dolarjev; na Nemčijo pride 2.300.000 dolarjev. Ni čudno, da so Nemci jezni. Vsa vplačila kartela — za 1 tono 1 dolar — so narasla na 10.514.000 dolarjev in jih bodo 1. aprila razdelili. Nemčija bo dobila od vplačilnih 6.036.000 dolarjev 4.540.000 dolarjev nazaj; Belgija bo dobila 1 milijon 250.000 dolarjev več nazaj, kot je vplačala, Francija 1.253.000 dolarjev več, Luksemburška bo dobila 250.000 dolarjev.

Denarstvo.

Obtok novčanic Narodne banke SHS se je v tednu od 15. do 22. februarja t. l. dalje zmanjšal, in sicer za 37.82 milijona na 5406.84 milijona dinarjev. V istem času se je kovinska podloga okreplila za 4.09 milijona na 426.37 milijona dinarjev zlate in neznanne vrednosti. Stanje posojil se je znižalo za 20.82 milijona na 1361.38 milijona dinarjev.

Začasna uradna lista izžrebanih dobitkov loterijske 2½% državne rente za vojno škodo na 3. žrebanju dne 15. februarja t. l. je interesantna na vpogled ob običajnih urah v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Hranilne vloge v Pragi. Hitrost nalaganja hranilnih vlog pri treh velikih praških hranilnicah ni več tako velika kot je bila prej; čeprav je v primeri z lanskim letom še zmeraj večja. Pri praški Mestni hranilnici znašajo vloge na knjižice za 14 milijonov Kč manj kot v januarju, ko so znašale 30.5 milijonov Kč. Češka hranilnica izkazuje v februarju 8 milijonov Kč vlog, v januarju 24 milijonov, Vinohradska hranilnica pa izkazuje v februarju 8 milj. Kč vlog, v januarju 24, Vinohradska hranilnica pa 4.5 in 13.8. Vendar je bil prirastek tudi v februarju večji kot v lanskem februarju.

Dividende praških bank. Na borzi v Pragi so se razširile govorice, da banke letos svojih dividend ne bodo znižale, temveč zvišale. »Prager Tagblatt« pravi, da banke višine dividend še niso določile; že zato ne, ker nečje napraviti bilanc pred objavo davčne reforme. Pri velebankah je opaziti stremljenje, da hočejo plačati 10 odstotno dividendo; lani je bila 12-odstotna. Banke bodo postopale enotno.

Francoski dolgovi v Ameriki. Francija je nasvetovala Ameriki provizorično uređitev francoskih dolgov v letu 1927. Francija obljubi, da bo začela s plačilom anuitet že sedaj. Od leta 1920 naprej je plačevala Francija Ameriki na leto po 20 milijonov dolarjev za obrestovanje dolga vsled nabave vojnih zalog. Letos hoče plačati Francija 30 milijonov dolarjev, trikrat po 10 milijonov. Zadnji obrok v znesku 10 milijonov dolarjev je bil plačan 1. avgusta 1926.

Promet.

Sueški prekop. Leta 1925 je šlo skozi Sueški prekop 5337 ladij z vsebino 26 milijonov 761.935 registertona, leta 1926 pa 4980 ladij z vsebino 26.060.337 registertona. Lansko leto je bilo torej nekoliko slabše kot leto 1925, ki je bilo prav posebno dobro. Vendar pa vidimo, da je bila povprečna vsebina ladij lani večja kot predlanskim, 5233 ton napram 5014 tonam; tako visoka povprečnost doslej še

ni bila dosežena. Seveda morajo prekop neprestano razširjevati, poglobljati, čistiti. V začetku — prekop je bil zgrajen leta 1869 — je znašala širina na vrhu 22 metrov, globina pa 8 m. Sedaj so globino poglobili na 10½ m in jo nameravajo še povečati; širina na gladini znaša sedaj najmanj 45 metrov, na nekaterih točkah tudi 60 metrov, širina na dnu se menjava od 120 do 140 in tudi do 160 metrov, in to na vsej dolžini 168 km.

Tranzitni promet leta 1925 je bil glede zgoraj omenjenih registerton takole razdeljen:

Anglija	59.9%
Holandska	10.1%
Nemčija	6.7%
Francija	6.1%
Italija	5.3%
Japonska	4.0%
U. S. A.	3.0%
Norveška	1.4%
Švedska	1.0%
Druge države	2.5%

Kakor vidimo, je Anglija daleč pred vsemj drugimi državami, njen promet skozi prekop je znašal leta 1925 tri petine vsega prometa. Osupnejo nas holandski odstotki; od Nemčije, Francije in Italije bi pričakovali več, od Japonske manj. Ostalih treh trgovskih zastav pa veje itak zmeraj po vseh svetovnih morjih.

TRIKO PERILO

za moške, žene in otroke, volna v remih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbi, mihi za žolerte in lovec, dežniki, kleti, šifoni, žepniki, palčke, vilice, noži, kerje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki

Josip Petelinc

Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene! Na veliko in malo!

RAZNO.

Kriza rumunske agrarne produkcije. Rumunski gospodarski krogi premotrivajo bilanco rumunske zunanje trgovine in opozarjajo, da se je dvignil samo izvoz petroleja in žita, da je pa v vseh drugih eksportnih panogah opazovati nazadovanje; zlasti bo nazadovanje izvoza živine in lesa povzročilo krizo v kmetijstvu. To nazadovanje eksporta razlagajo deloma s stalno se dvigajočo jugoslovansko in poljsko konkurenco, v prvi vrsti pa z visokimi železniškimi in eksportnimi rumunskimi tarifami.

Borza dela v Mariboru. Od 20. do 26. februarja je iskalo dela 103 moški in 48 ženskih; delo je bilo ponujeno 41 moškimi in 38 ženskam; delo je dobilo 31 delavec in 21 delavk; odpadlo jih je 28 moških in 3 ženske; odpotovalo jih je pa 13 moških in 7 ženskih oseb. Od 1. januarja do 26. februarja je pa iskalo dela 1314 oseb, 661 osebom je bilo delo ponujeno; 459 jih je dobilo delo, 435 jih je odpadlo in 166 pa odpotovalo. — Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 1 čevljar, 3 kamnoseki, 8 delavci, 16 hlapcev, 14 viničarjev, 6 majarjev, 6 vajencev (ključavničarske, krojaške, pekarske in mizarске obrti), 20 kmečkih dekel, 3 sobarice, 9 sluškinj, 9 kuharice, 3 postrežnice, 1 perica, 2 pregledalki jajc, 1 trgovska potnica, 3 delavke.

Nemška plovba. Nemška državna vlada hoče razdeliti med nemške plovne družbe podporo v znesku 22.5 milijonov mark, proračunljeno na šest let, pričanjačjo se s 1. aprilom 1927, proti obrestim, ki so za 2% nižje kot so obresti pri bankah. Obrestna mera je določena za tista gradbena naročila nemških plovbnih družb, ki so bila izdana od oktobra 1926 do marca 1927. Mnenja o koristnosti takih podpor so kaj različna.

Po svetu. V Rimu se vršijo pogajanja med nemškima industrijcema Thyssenom in Vögele ter italijansko železno industrijo, tičočja se eventualnega pristopa Italije v mednarodni jekleni kartel. Sedaj sta povabila Nemca v Rim tudi glavnega ravnatelja Alpine, dr. Appoldo. — **De Pineilo** je letel čez Atlantski ocean in leti ob obali Amerike proti jugu. Od tam bo plaval čez pragozd Južne Amerike v Srednjo in nato v Severno Ame-

riko ter čez Atlantik nazaj v Evropo. — Naša jugoslovanska vlada hoče najeti veliko **notranje posojilo**, ki naj se uporabi pri gradbi cest. To bi bila velika od pomoč proti brezposelnosti in pa mobilizacija domačega kapitala, v bankah naloženega. — Obtok bankovcev v Avstriji je znašal sredi februarja nad 772 milijonov šilingov in je bil krit z 58 odstotki; če pa vzamemo še inozemske devize zraven 74.3%. — Poročali smo, da so se za dobavo vagonov za **egiptovske državne železnice** potegovali tudi Čehi. Šlo je za 1000 odprtih tovornih vagonov. Čehom so dali v dobavo 250 vagonov, ostalo so dobili Angleži in Belgijci. — Ameriški senat mora rešiti toliko predlogov, da bo kaj težko prišla v tej seziji na razgovor povrnitev **nemške konfiscirane lastnine**. — Ogrskemu **premogarstvu** se dobro godi in računijo z dividendami 8 do 20 pengö, pri nekaterih družbah za več let naprej. — **Ameriški kapital** se v poljski industriji zmeraj bolj širi. — V Londonu so ustanovili družbo Coal (izg. coul = premog) Distillation Ltd, ki se bo pečala s pretvarjanjem **premoga v petrolej**. Način je tehniško popoln in trgovsko z dobrim uspehom izvedljiv. Pravijo, da ima družba že za eno leto dosti naročil. — Po zgledu nemške vlade hoče tudi poljska vlada dajati poljskim tvrdkam jamstva za **izvoz blaga v Rusijo**. V tem oziru se je vršila v trgovskem ministertvu že prva konferenca. — V Rumuniji pripravljajo zakon, ki naj ovira import in prodajo inozemskih izdelkov po dumpiškimi cenah; **dumping** obstoji v tem, da podpiram izvoz blaga s carinskimi olajšavami, z državnimi podporami itd., in je blago navadno doma bolj drago kot v inozemstvu. Rumunska industrija proti tako podpiranemu uvozu seveda ne more nič opraviti, in pripravljajo zato dotični zakon. — Vsled neke izjave ogrskega ministrskega predsednika je nastala na trgu **vojnega posojila** panika in so izgubili lastniki tega posojila vse upanje na zadovoljivo rešitev. Zato so vrgli velike množice posojila na trg, a povpraševanja ni nobenega. V par dneh je zgubilo vojno posojilo 60 odstotkov svoje tečajne vrednosti. — Poljaki se pogajajo z **Morganovo** skupino o posojilu v znesku 100 milijonov dolarjev; dalje beremo, da hoče otvoriti Federal Reserve Bank poljski vladi večji kredit kot del stabilizacijskega programa. — Budimpeštanske velebanke bodo odpravile **devizne oddelke**; devizna kupčija je zelo nazadovala in krije komaj režijske stroške teh oddelkov. V času inflacije in velike valutne špekulacije nastale oddelke bodo torej sedaj odpravili in jih bodo obdržali le še kot pododdelke s par uradniki. — **Internacionalna banka v Amsterdamu** zaključuje z 2.25 milj. hol. goldinarjev čistega dobička in bo izplačala 6 odstotno dividendo. V rezervni zaklad so dejali 1.1 milijonov goldinarjev, akcijsko glavnico so zvišali na 16 milijonov. — Francozi in Belgijci bodo v Düsseldorfu predlagali, naj se produkcija surovega jekla v bodočem četrtletju zniža za 2½ milj. ton. — Poljska vlada se je definitivno odločila za zgradbo druge **tovarne dušika**, in sicer v Tarnovu. Z gradbo bodo pričeli v najbližjem času, stala bo 70 milijonov zlatov, delavcev bo v začetku 1500.

Leteči hotel. Pred sedmimi leti so otvorili zračno prometno črto med Londonom in Parizom; v aeroplanu sta poleg pilota sedela še dva popotnika, tako stisnjena kot sardine v skatli. Danes gradijo na Angleškem zrakoplov R 101, ki bo imel hodnik za sprehajanje, obednico s 75 sedeži, kuhinje, dvigala itd. Vozil bo s seboj 100 popotnikov, 120 km na uro. Prej so gledali samo na hitrost in varnost, sedaj gledajo tudi na udobnost, stroji delujejo brez šuma, ponoči pritisneš na gumb, stol se obrne in postane postelja. Motno ti sveti luč v zastrti kabini, ko drviš po zraku naprej, oddaljenemu cilju nasproti. Take ladje bodo obratovala med Londonom in Berlinom, Berlinom in Madridom itd. Morda že letos bodo otvorili tudi redni zrakoplovni promet med Evropo in Južno Ameriko.

Gospodarske vesti. Promet po Donavi v Rumuniji se je s 1. marcem spet pričel. Vozni red je lanski. — **Poljska letina** kaže prav dobro. — Na Nemškem so dali v promet **lokomotive**, ki pelje z lahkoto 10 velikih vagonov brzovlaka 120 km na uro. — **Državni dohodki Avstrije** se od leta do leta boljšajo; v letih 1923 do 1926 so znašali davki in monopoli 575.8, 836,

898.5 in 964.6 milijonov šilingov. Od dohodkov zadnjega leta je prišla več kot tretjina, 305 milijonov, na direktne davke. Pristojbine so dale 335 milijonov, monopoli 358 milijonov. — Obilica razpoložljivega denarja na Češkoslovaškem raste še kar naprej; hranilne vloge se množijo. Nasprotno pa doslej še ni bilo mogoče kriti potrebe dolgoročnih kreditov. Kreditna kupčija Narodne banke se je nenavadno znižala. — Jugoslovanska državna Hipotekna banka se pogaja za posojilo 8 milijonov švicarskih frankov. Obrestovanje bo 7 odstotno. — Poljska industrija naite je vsled rapidnega nazadovanja produkcije zelo vznemirjena. Zaloge surovega petroleja so se zato zelo skrčile in znašajo samo še 2500 cistern. — Vsled izredno velikih denarnih ponudb kaže obrestna mera na Ogrskem padajočo tendenco; zelo veliko denarja ponujajo inozemski konsorciji, večjim industrijskim podjetjem ga dajejo po 6 do 6 1/2%. — Centralnemu denarnemu zavodu na Ogrskem bodo dali pravico emisije industrijskih obligacij. Obligacije mislijo placirati na inozemskih denarnih trgih, zlasti na Angleškem in v Ameriki, in sicer s posredovanjem inozemskih denarnih konsorcijev, ki so pripravljene dati potrebne kredite proti 8 odstotni amortizaciji. Emisija se bo začela najbrž že sredi tekočega meseca. — Da stabilizirajo cenno slanino in masti, bodo ustanovili v Budimpešti borzo slanine. — Češki industriji jute se je v prvih dveh letošnjih mesecih kaj slabo godilo; domača prodaja je zastala, inozemska naročila so skoraj popolnoma izostala. Če se v bodočih tednih položaj ne bo zboljšal, bodo pričeli z omejitvami obratov. — Pariški dogovori med Nemci, Francozi, Belgijci in Luksemburžani o ustanovitvi kartela valjanja žice niso dovedli do končnega zaključka; a se bodo delegati te dni zopet sestali, ker so pogajanja vseeno precej napredovala. — Ne samo v Poljski Šleziji, tudi v Nemški Šleziji je konjunktura v trgovini s premogom od dne do dne slabša. Ni več štrajka na Angleškem. — Veliko francosko vžigalno podjetje bo ustanovilo tovarno vžigalic v Miškovcu na Ogrskem. Francozi so se zavezali, da bodo delali pet let izven kartela, da se bodo borili proti kartelu tovarni vžigalic in da bodo prodajali vžigalice za 40% ceneje kot pa v kartelu združene tovarne. — Bolgarska in češkoslovaška trgovska zbornica v Soliji je imela lani nad 370.000 levov skupnih dohodkov in 259.000 levov stroškov. Prebitok v znesku 111.000 levov bodo pustili nedotaknjen in ga bodo poskusili še pomnožiti, ker zagotavlja tak fond gospodarsko neodvisnost zbornice. Proračun za 1927 so oskrbeli s 300.000 levi dohodkov in z ravno toliko stroškov. Če bodo stroški

večji kot dohodki, bodo krili primanjkljaj iz fonda. — Pogajanja za otvoritev češkoslovaške proste cone v črnomoškem bolgarskem pristanišču Varni se bodo menda zares pričela. — Železnica Pennsylvania v Ameriki izkazuje 67.7 milijonov dolarjev čistega dobička; lani 62.2. — Chevrolet Motor Co. je v januarju dvignila svojo produkcijo avtomobilov prvič nad F ordovo. — Družba Daimler Benz najema v svrhu ureditve financ 6 odstono posojilo 20 milijonov mark in bo izdala za 14 milijonov novih delnic; od teh jih bo ponudila starim delničarjem 9 milijonov v razmerju 4 : 1 in po 110 odstotkov. Lani sta si bila zguba in dobiček precej enaka, letos pa upajo na višji dobiček. — Delnice Anglo-češkoslovaške banke so vse v angleških rokah; Čehi si prizadevajo sedaj, da bi del teh delnic prevzela češka skupina, nikakor pa ne mislijo, na majoriteto. Delniška glavica zavoda znaša 120 milijonov Kč v 300.000 delnicah po nominalu 400 Kč. — Češkoslovaške papirnice so dobile v zadnjem času večja naročila iz Rusije, ena sama papirnica naprimer za 100 vagonov. — Tekstilna tvrdka Adolf Fuchs v Brnu je postala insolventna; pasiva znašajo skoraj 11 milijonov Kč. — Ogrska produkcija piva v zadnjih petih mesecih je bila za 50.000 hl večja kot leto prej in se je dvignila na 268.000 hl. — Pogajanja med dunajsko vlado in med Češkoslovaško glede zahtev Čehov na dunajsko pošto hranilnico so zaključena. Likvidacija zahtev bo pa mogoča šele po ratifikaciji rimskega dogovora od strani Poljske in Jugoslavije; računijo s tem, da bo izvedba vse transakcije trajala eno leto. — Tvrdka Fiat bo izplačala po zadržanih berzskih krogov 35 lir dividende na delnico. — Pogajanja v nemški kovinski industriji so dovedla do sporazuma na sledeči podlagi: redni delovni čas bo znašal na teden 48 ur, izključno vse odmore; za posamezne skupine delavcev je možno podaljšanje delovnega časa do 51 ur na teden, za ure nad 48 dobijo delavci 10 odstotno doklado k navadni plači. — Menda bo prišlo med Čehi in Avstriji do dogovora glede otvoritve češkoslovaške prekladalne cone na Dunaju. — Hranilne vloge pri denarnih zavodih na Dunaju so znašale na koncu januarja 751 milijonov šilingov.

TRŽNA POROČILA.

BAKER, CIN IN CINK.

Po mesece trajajoči tendenci navzdol se je pojavila v februarju dvigajoča se tendenca. Natančnejših podatkov še ni, a vsa poročila pravijo, da je bila kupčija veliko živahnjša kot v prejšnjih mesecih. Povod je bil najbrž ta, da so se konsumenti v pričakovanju pomladanskega

poživljenja v izdatni meri krili tedaj, ko so bile cene še nizke. Kajti v začetku februarja so bile vse cene nižje kakor kdaj prej v zadnjih treh ali štirih letih. Zato se je začel nato hiter dvig navzgor, tem hitrejši, ker so naznanili ameriški producenti bakra in svinca omejitve produkcije. Če se bo omejitev res uresničila, bodo šle cene še nadalje kvišku; tem bolj, ker bo kovinska potreba v tekočem letu najbrž večja kot je bila v letu 1926. A vidne zaloge so povsod še zelo obsežne in je konsum zaenkrat dobro preskrbljen. Vseeno je bila pa trgovina zadnjih tednov živahna.

Cena bakra, ki jo določa Mednarodni sindikat, se je v februarju dvignila od 13 cents na 13.55. Svetovna produkcija v januarju je znašala 147.000 ton. Dovoz cina iz Vzhodne Azije ni zadosten, da bi kril potrebo. Vršijo se pogajanja za ustanovitev Mednarodnega sindikata cinka in so vse evropske države povabljene, naj mu pristopijo. Kakor vse kaže, bo prišlo v kratkem do združitve, na ta ali oni način.

Dunajski goveji sejem (28. febr.). Dogon 2857 glav; od tega 638 iz Jugoslavije. Najboljše blago nespremenjeno, dočim se je drugo blago pocenilo za 5 grošev pri kg. Le biki so se podražili za 5 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.55—1.85 (izjemno 1.90—2.10), II. 1.20 do 1.50, III. 0.95—1.15, biki 1.10—1.50, krave 0.75—1.30 (1.50), slaba živina 0.55 do 0.75 šilinga.

NOGAVICE

razne vrste, vezeno, naramnice, vezalke, žepne robce ter drugo galanterijsko in kratko blago nudi tvrdka

OSVALD DOBEIC

LJUBLJANA
PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 15 in
SV. JAKOBA TRG ŠTEV. 9.

Na debelo! Znižane cene!

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. marca t. l. ponudbe za dobavo raznih sveč, barv, pisalne krede, plovc, laka, kleja, 700 kg leja, 15 kub. m borovih plohov; do 11. marca t. l. za nakup 646 kg gumijevih odpadkov. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 19. marca t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznega sanitetnega mate-

rijala. Dne 23. marca t. l. pri Direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave železne pločevine, manesmanovih cevi, raznega železa ter 1 stružnice in sesalke; dne 24. marca t. l. glede dobave gumijevga materijala (cevi), okroglega železa ter cinkove in pocinkane pločevine; dne 26. marca t. l. glede dobave raznega inventarskega materijala (postelje, mize, omare, žičniki, kovčegi, ključi za disuplin itd.) sobne opreme, bakrene pločevine in cevi, raznega železa in bakrene žice za avtogensko varenje bakra in švedskega železa; dne 28. marca t. l. glede dobave bele kovine za vagono in kvadratnega železa; dne 29. marca t. l. glede dobave zidne opeke. — Dne 29. marca t. l. pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave 18.000 kg strešne pločevine. — Direkcija drž. železnic v Ljubljani sprejema do 4. marca t. l. ponudbe za dobavo konceptnega in knjižnega papirja 40 kom. hrastovih kolov, 15 kub. m borovih plohov, 18 kub. m mehkih desk, 50 ton bukovega oglja in ponudbe za nakup starega papirja. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija drž. rudnika v Kakanju sprejema do 5. marca t. l. ponudbe za dobavo črne pločevine, do 7. marca t. l. za dobavo 30 kub. m hrastovega stavbnega materijala, do 11. marca t. l. za dobavo žebrijev za jamske tračnice in do 12. marca t. l. za dobavo raznega železa. — Direkcija drž. železnic v Subotici sprejema nujno ponudbe za dobavo pebavo raznega železnega orodja, do 10. marca t. l. pa ponudbe za dobavo 4 kompletih dvigal za dviganje lokomotiv. — Rok za ponudbe glede dobave sit za presejanje Direkciji drž. rudnika v Brezi, ki je bil določen za dan 26. februarja t. l., je podaljšan do 12. marca t. l. — Komanda III. Armijske oblasti v Skoplju sprejema nujno ponudbo za dobavo petrolejskih svetilk za razsvetljavo pisarn. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 8. marca t. l. pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 1066 komadov lesenih za-bojev; dne 12. marca t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznega materijala za telegrafsko in telefonsko službo; dne 16. marca t. l. pa glede dobave opeke. — Dne 19. marca t. l. pri Direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave inštalacijskega materijala za razsvetljavo.

Prodaje. Dne 11. marca t. l. se bo vršila pri Komandi 38. pešad. polka »Njegošev« na Cetinju licitacija za prodajo raznih odpadkov. Dne 15. marca t. l. se bo vršila pri Kr. redarstvenem ravnateljstvu v Zagrebu licitacija za prodajo stare opreme redarjev.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Vabito na 47. občni zbor

„Kmetске posojilnice ljubljanske okolice“
registrovane zadruge z. o. z. v Ljubljani
ki bo

v četrtek, dne 17. marca 1927 ob 15. uri v sejni
dvorani posojilnice v Ljubljani, Dunajska c. 18.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo ravnateljstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Revizijsko poročilo.
5. Odobritev letnega računa.
6. Sklepanje o valorizaciji vrednosti nepremičnin.
7. Razdelitev dobička.
8. Volitev predsednika, podpredsednika in treh članov načelstva.
9. Volitev treh članov nadzorstva.
10. Predlogi združnikov.

V Ljubljani, dne 28. februarja 1927.

Načelstvo.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte ceniki!

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

za dom, obrt in industrijo
v vseh opre mah.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v vozenju brezplačen.

Večletna garancija

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Veletrgovina

A. SARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pridelke. — Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave s
električnim obratom.

Ceniki na razpolago!

Se priporoča za tisk
vseh trgovskih,
obratnih, industrijskih
in uradnih tiskovin.

Lastna knjigovodnica

TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige,
brošure, cenike,
tabele, statute, vabil,
letake, lepake,
posetnice i. t. d.

TELEFON ŠT. 552